

Valstybinio audito ataskaitos santrauka

VIEŠOSIOMS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOMS PERDUOTO VALSTYBĖS TURTO VALDYMAS

2017 m. balandžio 20 d. Nr. VA-2017-P-10-2-8

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

Disponavimas turtu – teisė turtą parduoti, kitaip perleisti, taip pat išnuomoti, įkeisti arba kitokiu būdu keisti jo teisinę būklę.¹

Nuomos sutartis – pagal nuomos sutartį viena šalis (nuomotojas) įsipareigoja duoti nuomininkui daiktą laikinai valdyti ir naudotis juo už užmokestį, o kita šalis (nuomininkas) įsipareigoja mokėti nuomos mokesčių.²

Panaudos sutartis – neatlygintinio naudojimosi daiktu (panaudos) sutartimi viena šalis (panaudos davėjas) perduoda kitai šaliai (panaudos gavėjui) nesunaudojamąjį daiktą laikinai ir neatlygintinai valdyti ir juo naudotis, o panaudos gavėjas įsipareigoja grąžinti tą daiktą tokios būklės, kokios jis jam buvo perduotas atsižvelgiant į normalų susidėvėjimą arba sutartyje numatytos būklės.³

Sveikatos priežiūros įstaiga – juridinis asmuo, organizacija ar jų filialas Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo ir Odontologų rūmų įstatymo nustatyta tvarka turintis teisę teikti sveikatos priežiūros paslaugas.⁴

Turto naudojimas – naudingųjų turto savybių taikymas naudotojo poreikiams tenkinti.⁵

Turto nurašymas – Vyriausybės nustatyta tvarka įformintas turto išėmimas iš apyvartos ar sandėliavimo vietų, kai šis turtas perleidžiamas arba likviduojamas.⁶

Turto patikėjimo teisė – valstybės ar savivaldybių institucijos, Lietuvos banko, valstybės ar savivaldybės įmonės, įstaigos, organizacijos teisė savo įstatuose (nuostatuose), taip pat valstybės ar savivaldybės įmonių, įstaigų, organizacijų veiklą reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyta tvarka bei sąlygomis valdyti, naudoti valstybės ar savivaldybių perduotą turtą ir disponuoti juo nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių bei interesų.⁷

Turto valdymas – teisė įstatymų nustatyta tvarka daryti turtui fizinį ir ūkinį poveikį.⁸

Turto valdytojas – valstybės ar savivaldybių institucijos, Lietuvos bankas, valstybės ar savivaldybės įmonė, įstaiga ar organizacija ir įstatymo nustatytais atvejais kiti juridiniai asmenys, patikėjimo ar nuosavybės teise valdantys, naudojantys valstybės ar savivaldybės turtą ir disponuojantys juo.⁹

Viešoji įstaiga – pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.¹⁰

¹ LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729, 2 str.1 d.

² LR civilinis kodeksas, 6.477 str.

³ Ten pat, 6.629 str.

⁴ LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, 1996-06-06 Nr. I-1367, 2 str. 1 d.

⁵ LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729, 2 str. 8 d.

⁶ Ten pat, 2 str. 9 d.

⁷ Ten pat, 2 str. 10 d.

⁸ Ten pat, 2 str. 11 d.

⁹ Ten pat, 2 str. 12 d.

¹⁰ LR viešųjų įstaigų įstatymas, 1996-07-03 Nr. I-1428, 2 str. 1 d.

SANTRAUKA

Sveikatos apsaugos ministerija (ministerija), formuojanti valstybės politiką sveikatos apsaugos srityje, valstybės ir daliai savivaldybių sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų suteikia valstybės turtą sveikatos priežiūros paslaugoms teikti.

Ministerijos patikėjimo teise valdomas ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas 2016 m. sudarė 296,1 mln. Eur, didžioji dalis jo – 289,9 mln. Eur (97,9 proc.) – panaudos teise perduotas naudoti viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms.

Ankstesnių auditų¹¹ metu nustatyti pastebėjimai, susiję su turto valdymu (dėl nesudarytų ar neatnaujintų panaudos sutarčių, dėl valstybės turto registracijos ne ministerijos patikėjimo teise, dėl leidimo naudotis patalpomis be teisinio pagrindo, dėl nesudarytų valstybinės žemės po pastatais panaudos sutarčių, dėl neapdrausto panaudos pagrindais perduoto turto, dėl ministerijos leidimo subnuomoti patalpas ir kt.), rodo, kad ministerija nepajėgi deramai atlikti tokio turto valdytojo funkcijų ir užtikrinti tinkamo viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms pagal panaudos sutartis perduoto turto valdymo ir naudojimo.

Atlikome auditą, kurio tikslas – įvertinti, ar efektyviai ir teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas sveikatos apsaugos srityje. Vertindami šio valstybės turto valdymą nagrinėjome:

- ar ministerijos vykdomos turto, atiduoto pagal panaudą viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms, valdymo funkcijos yra susijusios su valstybės politikos sveikatos apsaugos srityje formavimu, jos įgyvendinimo organizavimu, koordinavimu ir kontroliavimu;
- ar ministerija tinkamai atlieka turto valdymo funkcijas, kad turtas būtų valdomas teisėtai ir efektyviai.

Auditą atlikome Sveikatos apsaugos ministerijoje, duomenis ir informaciją taip pat rinkome iš viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų, kurioms ministerija yra perdavusi panaudos teise valstybės turtą. Audituojamas laikotarpis – 2015 metai. Siekiant išsamesnio vertinimo, kai kuriais atvejais buvo analizuojami ir ankstesnių laikotarpių bei 2016 metų duomenys.

Šio audito rezultatai parodė, kad ministerijos vykdomos turto, atiduoto pagal panaudą viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms, valdymo funkcijos nėra susijusios su valstybės politikos sveikatos apsaugos srityje formavimu ir toks turto valdymo modelis yra netinkamas, todėl turtas ne visais atvejais valdomas efektyviai.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

Šalies mastu vykstantis valstybės nekilnojamojo turto valdymo centralizavimas pagal dabartinį teisinį reglamentavimą neapima sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamojo turto, todėl šis procesas Sveikatos apsaugos ministerijos funkcijų šio turto valdymo srityje reikšmingai nepakeis. Taigi ministerija turėtų imtis aktyvių veiksmų spręsdama nurodytas turto, atiduoto pagal panaudą sveikatos priežiūros įstaigoms, valdymo problemas:

¹¹ 2009–2014 m. finansiniai (teisėtumo) auditai (audito ataskaitos: 2010-05-31 Nr. FA-P-10-8-51, 2011-05-31 Nr. FA-P-10-6-56, 2012-07-16 Nr. FA-P-10-5-42, 2013-07-15 Nr. FA-P-10-7-88, 2014-07-15 Nr. FA-P-10-8-45, 2015-07-20 Nr. FA-P-10-6-10-1).

1. Sveikatos apsaugos srities turto valdymo modelis yra netinkamas, nes ministerija iš dalies (išskyrus turto priežiūrą) veikia kaip centralizuotas turto valdytojas, disponuojantis asmens sveikatos priežiūros įstaigoms pagal panaudą perduotu valstybės turtu, kai ministerijos pagrindinis tikslas yra formuoti sveikatos apsaugos srities politiką (1 skyrius).
2. Ministerija vykdo nepakankamą panaudos sutarčių priežiūrą, nes neturi tikslios informacijos apie panaudos gavėjų ir su jais sudarytų sutarčių skaičių, yra likusių neterminuotų sutarčių, o daliai panaudos gavėjų nenumatyta pareiga apdrausti turtą, panaudos sutartys netikslinamos, pasikeitus perduoto turto kiekiui. Tokios informacijos turėjimas būtų naudingas sprendimams priimti, pavyzdžiui, dėl tinkamiausio sveikatos priežiūros paslaugų tinklo sukūrimo (2.1 poskyris).
3. Ministerija pati nevykdydama visų turto valdytojo funkcijų ir nenustačiusi turto valdymo efektyvumo rodiklių, dalį valstybės turto valdytojo funkcijų (nuomos konkurso organizavimo, siūlomo pradinio nuomos mokesčio apskaičiavimo, aukcionų organizavimo, parduodamo turto kainų nustatymo ir kt.) perduoda vykdyti panaudos gavėjams, o jie nėra suinteresuoti efektyviai valdyti turtą, nes atsakomybė jiems už tai nėra nustatyta ir jie negauna naudos už šių funkcijų vykdymą. Tai lemia neefektyvų turto valdymą ir mažesnes valstybės pajamas (2.2 ir 2.3 poskyriai).

REKOMENDACIJOS

Atsižvelgiant į tai, kad aukščiausioji audito institucija atlieka sisteminį valstybės nekilnojamojo turto valdymo auditą, kurio metu vertina šio turto valdymo politiką ir pateiks siūlymų dėl kompleksinio problemų sprendimo, Sveikatos apsaugos ministerijai teikiame rekomendacijas, kurios reikalauja imtis neatidėliotinų ministerijos veiksmų:

1. Kad būtų sudarytos prielaidos atskirti politikos formavimą ir jos įgyvendinimą bei efektyviai valdyti pagal panaudą perduotą turtą: peržiūrėti struktūrinių padalinių vykdomas šio turto valdymo ir su tuo susijusias funkcijas bei nustatyti aiškią atsakomybę už jų vykdymą, kad jos būtų naudingos sveikatos apsaugos politikos sprendimams priimti (1, 2 išvados).
2. Peržiūrėti ministerijos sudarytas panaudos sutartis lyginant su faktiškai sveikatos priežiūros įstaigoms perduotu naudotis valstybės turtu ir, esant reikalui, inicijuoti jų atnaujinimą ar sudaryti naujas sutartis, taip užtikrinant, kad visas valstybės turtas sveikatos priežiūros įstaigoms naudotis būtų perduotas pagal tinkamiausias sąlygas tam turtui valdyti (2 išvada).
3. Kad dėl nenaudojamo turto laiku būtų priimti racionalūs sprendimai:
 - 3.1. atlikti valstybės turto, perduoto pagal panaudą, naudojimo analizę (3 išvada);
 - 3.2. ieškoti būdų, leidžiančių vykdyti nuolatinę stebėseną įsitikinant turto buvimu ir būklės įvertinimu (3 išvada).
4. Turto valdytojo planavimo dokumentuose nustatyti veiklos rodiklius, kurie parodytų perduoto turto valdymo efektyvumą (3 išvada).

Detalesnė informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo priemones ir terminus pateikta dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (žr. 16 psl.).